

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

**Lausunto hallituksen esityksestä laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (teollisuus-
päästädirektiivin toimeenpano)**

Asia: HE 75/2026 vp.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiassa ja kunnioittavasti lausuu seuraavaa:

Ehdotuksen tavoitteena on ehkäistä suurista teollisuuslaitoksista ja eläinsuojista aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia sekä erikseen mainittuja valtioneuvoston asetuksia. Esityksellä pantaisiin täytäntöön niin kutsutun teollisuuspäästädirektiivin muutokset.

EK:n pääviestit

- kansallisessa toimeenpanossa tulee pitäytyä direktiivin soveltamisalassa ja noudattaa direktiivin sanamuotoja
- kansallisessa toimeenpanossa ei tule edetä siltä osin, kuin kyse on parhaillaan EU-lainsäädäntöelimissä valmistelussa olevasta ns. ympäristö-omnibus ehdotuksesta.

EK:n yksityiskohtaisemmat huomiot

EK tukee ehdotettujen muutosten yleistavoitteita niin päästöjen vähentämistä, kiertotalouden ja resurssitehokkuuden edistämistä, teollisuuden vähähiilistymistä kuin innovaatioiden käyttöönottoa koskien.

EK toteaa, että direktiivin toimeenpanossa on erittäin tärkeää varmistaa yritysten toimintaedellytykset sekä sääntelyn johdonmukaisuus, ennakoitavuus ja hallinnollisen taakan oikeasuhtaisuus saavutettuun ympäristöhyötyyn nähden. Yleislinjauksena EK myös toteaa, että lähtökohteisesti EU-oikeutta toimeenpantaessa kansallista lisäsääntelyä tulee välttää. Lakiesitykseen on tehty lausuntopalautteen perusteella oikeasuuntaisia muutoksia ja tarkennuksia, jotka vastaavat tavoitetta välttää kansallista lisäsääntelyä ja direktiiviehdotuksen alkuperäisissä sanamuodoissa pitäytymistä.

EK huomauttaa, että eduskunnan käsittelyssä olevat IED muutokset on valmisteltu Euroopan unionin lainsäädäntöelimissä edellisellä komission kaudella. Niissä ei ole otettu huomioon nykyisen komission työohjelman keskeisiä tavoitteita, joita ovat kunnianhimoisen ympäristöpolitiikan ohella hallinnollisen taakan keventäminen ja yksinkertaistaminen,

ympäristöllisten lupamenettelyjen sujuvoittaminen sekä eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvyyn parantaminen.

Direktiivin kansallinen toimeenpano tapahtuu poikkeuksellisessa tilanteessa. Komissio julkaisi joulukuussa 2025 ns. ympäristö-omnibus-ehdotuksen, jossa esitettiin muutoksia lukuksiin EU-säädöksiin, myös teollisuuspäästädirektiiviin. Komissio esimerkiksi ehdottaa pakollisen ympäristöhallintajärjestelmän sisältövaatimusten karsimista kemikaali-inventaarion ja siirtymäsuunnitelman osalta. Tarkoituksena on selvittää direktiivin säännöstulkintoja siten, että ympäristöhallintajärjestelmä voisi olla yrityskohtainen laitospohtaisen järjestelmien sijaan. Lisäksi järjestelmän auditointivaatimus poistettaisiin ja järjestelmän käyttöönottoon liittyvä aikataulu pidennettäisiin määräajasta 1.7.2027 kolmella vuodella määräaikaan 1.7.2030.

Hallituksen esitys ja ympäristö-omnibus

EK katsoo, että kansallisessa teollisuuspäästädirektiivin toimeenpanossa ei tule edetä siltä osin, kuin kysymyksessä on ympäristö-omnibussin kautta mahdollisesti tehtävistä muutoksista.

Hallituksen esitystä on muutettava siten, että

- ympäristöjärjestelmän sisältöä koskevasta 74 a §:stä poistetaan kemikaali-inventaariota ja siirtymäsuunnitelmaa koskevat kohdat,
- ympäristöjärjestelmän päivitystä ja todentamista koskevasta 74 c §:stä poistetaan vaatimus joka kolmas vuosi tehtävästä todentamisesta ja todentajan kelpoisuudesta,
- ympäristöjärjestelmään sisällytettävää siirtymäsuunnitelmaa koskeva 81 b § poistetaan,
- siirtymäsäännöksistä poistetaan viittaus ympäristöjärjestelmän auditointiin ja muutetaan säännös koskemaan käyttöönottoa 1.7.2030 mennessä.

53 § Parhaan käyttökelpoisen tekniikan arviointi

Säännöstä muutettaisiin monin eri kohdin direktiivimuutosten edellyttämällä tavalla. Kansallinen säännös ei kuitenkaan kohdistu vain direktiivin soveltamisalan toimintoihin.

Kansallisen lisäsääntelyn välttämiseksi direktiivilaitossääntelyä ei tule kohdistaa muihin toimintoihin. Esitystä on muutettava esim. siten, että 53 §:iin tehdyt direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät lisäykset siirretään direktiivilaitoksia koskevaan lukuun.

74 § Energian käytön tehokkuutta koskevat määräykset

Säännösehdotuksen 1 momenttiin lisättäisiin selkeyden vuoksi uusi 4 kohta, jonka mukaan määräykset voivat koskea myös 75 §:n 4 momentin mukaisia energian käytön tehokkuutta koskevia vaihteluvälejä ja viitteellisiä ympäristötehokkuuden arvoja *tai 74 a §:n 2 momentin mukaisia vertailuarvoja, jos tällaisia on asetettu toimialaa koskevissa päätelmissä*. Vertailuarvojen osalta ympäristöluvassa on tarpeen antaa määräykset ympäristöjärjestelmän keskeisistä vaatimuksista, johon kuuluvat myös päätelmissä määritellyt vertailuarvot. Kyse on nimenomaan tarvittaessa annettavista määräyksistä niissä tilanteissa, joissa toiminnanharjoittaja ei ole sisällyttänyt vertailuarvoja ympäristöjärjestelmäänsä.

EK:n käsityksen mukaan säännöskohdan 1. momentin 4 kohtaan lisätty *tai 74 a §:n 2 momentin mukaisia vertailuarvoja, jos tällaisia on asetettu toimialaa koskevissa päätelmissä* ei sisälly direktiiviehdotukseen ja on siten kansallinen lisäys. EK ehdottaa, että kyseinen kohta poistetaan.

75 § Päätelmien soveltaminen ympäristölupaharkinnassa, 77 § Päästöraja-arvojen arviointi ja määrittäminen

Säännösehdotukset ovat menneet lausuntokierroksen jälkeen oikeaan suuntaan. EK kuitenkin huomauttaa, että direktiivin sanamuotojen mukaisesti, asetettavien päästöraja-arvojen *tulee* perustua toiminnanharjoittajan arvioon. Esityksessä edellytetään toiminnanharjoittajan arviota saavutettavissa olevista päästötasoista (77 §), mutta arvion huomioonottamista ei ole säädetty raja-arvojen asettamisessa (75 §). Esitystä on muutettava vastaamaan direktiiviä.

85 a-c § Tietopalvelut

Tarkkailusuunnitelmia koskien tulee huomioida, että ne voivat sisältää esimerkiksi kaivojen sijainteja tai muita tietoja, jotka voivat aiheuttaa turvallisuusriskejä niin yksittäisille yrityksille kuin laajemminkin. Tarkkailupisteitä ei tulisi esittää julkisessa palvelussa, sillä tämä voi joissain tilanteissa altistaa mittauspisteet tahalliseksi häirinnälle.

Siirtymäsäännöksestä

EK tukee Energiateollisuuden kantaa, jonka mukaan toiminnan olennaista muutosta koskeva lupa-asia ei voi laukaista kaikkien teollisuuspäästödirektiivin muutoksessa tarkoitettujen päästömääräysten tarkistamista. On paitsi direktiivin mukaista, myös tarkoituksenmukaista soveltaa uusia päästörajojen asettamisperiaatteita pääsääntöisesti vasta, kun uudet BAT-päätelmät on laadittu. Hallituksen esitystä tulee muuttaa edellä mainitun mukaisesti.

Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

Muistio

27.4.2026

Kunnioittavasti,

Minna Ojanperä
johtava asiantuntija
Elinkeinoelämän keskusliitto